

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. I. *159*
Data *13.03.2020*

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. *1737* / 12 MAR 2020

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.363A/2020

L159/2019

Către,

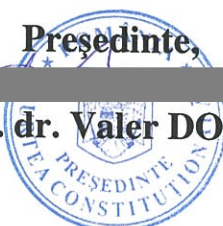
Președintele Senatului

Vă comunicăm faptul că, prin Încheierea din 12 martie 2020, pronunțată în Dosarul nr.363A/2020, având ca obiect sesizarea formulată, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, de deputați aparținând grupului parlamentar al Partidului Național Liberal referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației [Pl-x. 720/2018], Curtea Constituțională a preschimbat, din oficiu, termenul de judecată de la data de 23 aprilie 2020 la data de 7 aprilie 2020.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

SENAT
159/03.03.2020

SENAT
PRESEDINTE
Nr. I 457
Data 2.03.2020

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.363A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
02 MAR 2020
NR. 1474 /

Domnului
Președinte al Senatului

159/2019

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 25 martie 2020 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 23 aprilie 2020.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
Președinte

Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

PRESEDINTE
LA CONSTITUTIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 363 A / 2020

ROMANIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

NR. 1468 / 02 MAR 2020

Parlamentul României
Camera Deputaților
Cabinet Secretar general

București, 02 martie 2020
Nr. 2/1741

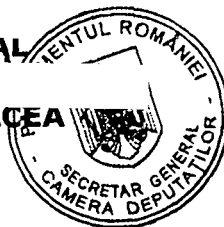
Domnului Valer DORNEANU
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

Vă trimitem, alăturat, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal România referitoare la Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației (Plx.720/2018).

Cu aleasă considerație,

SECRETAR GENERAL
Silvia Claudia MIHALCEA

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 2/1741/0203.2020

ROMÂNIA

Parlamentul României
Camera Deputaților

Parlamentul României
CAMERA DEPUTAȚILOR
GRUP PARLAMENTAR PNL
Nr. 35-15/114
Ziua 02 Luna 03 Anul 2020

Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal

telefon: (021) 414 10 70

fax: (021) 414 10 72

email: pnl@cdep.ro

Către,

Secretariatul General al Camerei Deputaților
Doamnei Silvia Claudia MIHALCEA

Doamnă Secretar General,

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și în baza art. 15 alin. (1) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în numele semnatarilor, vă înaintăm *Sesizarea* la Curtea Constituțională cu privire la *Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației (Plx. 720/2018)*, adoptată de Senat în ședința din data de 10.02.2020, în calitatea de cameră decizională.

Lider Grup PNL,

Deputat Florin ROMAN

Către,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Domnului Valer Dorneanu,

Președintele Curții Constituționale a României

DOMNULE PREȘEDINTE,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deputații menționați în anexa atașată formulăm prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a **Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației (PL-x nr. 720/2018)**, pe care o considerăm neconformă cu o serie de articole din Constituția României, pentru motivele expuse în continuare.

I.) SITUAȚIA DE FAPT

Procedura legislativă

Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației, inițiată de parlamentari ai UDMR, a fost

înregistrată la Camera Deputaților la data de 21.11.2018 și a primit indicativul Pl-x nr. 720/2018.

Potrivit expunerii de motive atașate, *această propunere legislativă pe de-o parte pune de acord Legea educației naționale nr. 1/2011 cu prevederile deja adoptate de Legea 201/2018, pe de altă parte completează anumite acte normative în domeniul educației în ceea ce privește:*

- *finanțarea complementară;*
- *cupoane pentru educație timpurie;*
- *precizări cu privire la educația timpurie;*
- *formarea inițială a cadrelor didactice pentru educația timpurie și învățământul primar prin includerea unui modul special pentru însușirea competențelor de predare în regim simultan;*
- *scăderea efectivului de copii/elevi într-o grupă/clasă în învățământul preuniversitar;*
- *eliminarea discriminării care apare între cadrele didactice și cele de conducere îndrumare și control, referitor la reducerea normei de predare cu 2 ore, și alte reglementări prevăzute în propunerea legislativă; și alte reglementări prevăzute în textul propunerii legislative.*
- *actualizarea legii educației naționale nr. 1/2011 după adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.59/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Formare Profesională Inițială în Sistem Dual din România;*
- *finanțarea programului "Școala după școală";*
- *programul masă caldă în unități de învățământ preuniversitar;*
- *modificarea programei școlare, astfel încât se mărește procentul de la 25% la 35% din cadrul programei școlare a orelor destinat pentru învățare remedială, pentru consolidarea cunoștințelor sau*

pentru stimularea elevilor capabili de performanțe superioare pentru fiecare disciplină și domeniu de studiu; respectiv temele de casă pot fi folosite ca și metodă de exersare, asimilare a conținuturilor la domiciliu cel mult la fiecare a doua oră a disciplinei de studiu și se va realiza diferențiat pentru dezvoltarea cunoștințelor pentru fiecare elev;

- *finanțarea internatelor școlare în învățământului preuniversitar;*
- *reglementarea profesiei de bonă, și includerea ei în cadrul personalului didactic auxiliar;*
- *evaluarea națională respectiv examenul de bacalaureat a elevilor din învățământul preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale se realizează după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă.*
- *Introducerea a două elemente de reformă la nivelul sistemului de învățământ din România și anume introducerea bacalaureatului diferențiat în învățământul românesc și extinderea învățământului dual și la universități.*

De asemenea, se dorește modificarea și completarea Legii nr. 263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor, cu modificările și completările ulterioare.

În raport de obiectul și conținutul reglementării, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice.

Consiliul Economic și Social a transmis avizul nefavorabil cu nr. 6225/4.12.2018, iar Consiliul Legislativ a transmis avizul favorabil cu nr. 1190/18.12.2018, cu observații și propuneri.

În data de 04.02.2019, propunerea a fost prezentată în Biroul Permanent al Camerei Deputaților și a fost trimisă pentru raport la: Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport (termen depunere amendamente: 11.02.2019; termen

depunere raport: 15.02.2019, iar pentru avize a fost trimisă la: Comisia pentru buget, finanțe și bănci; Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale; Comisia pentru administrație publică și amenajarea teritoriului; Comisia pentru muncă și protecție socială; Comisia pentru sănătate și familie; Comisia juridică, de disciplină și imunități; Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați

Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale a avizat favorabil în data 19 februarie 2019

Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați a avizat favorabil în data 19 februarie 2019

Comisia juridică, de disciplină și imunități a avizat favorabil în data 26 februarie 2019

Comisia pentru muncă și protecție socială a avizat favorabil în data 26 februarie 2019

În data de 5 martie 2019, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a solicitat prelungirea termenului constituțional de dezbatere și aprobare de la 45 la 60 de zile. Astfel, în ședința Camerei Deputaților din 20.03.2019, a fost aprobat un nou termen de a depunere a raportului: 4.04.2019.

Ca urmare a depășirii termenului de 60 de zile, potrivit art.75 alin.(2) teza a III-a din Constituția României republicată, în data de 08.04.2019 propunerea legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților.

În data de 8.04.2019 a fost înaintată Senatului, iar în data de 15.04.2019 a primit indicativul L159/2019 și a fost trimisă pentru aviz la Comisia pentru administrație publică; Comisia pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital; Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități; Comisia pentru muncă, familie și protecție; Comisia pentru sănătate publică

(termen: 07/05/2019), iar pentru raport la Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport (termen: 14/05/2019)

În data de 23.04.2019, Comisia pentru muncă, familie și protecție socială transmite avizul negativ cu nr. 130.

În data de 07.05.2019, Comisia pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital transmite avizul negativ cu nr. 141-

În data de 07.05.2019, Comisia pentru sănătate publică transmite avizul favorabil cu nr. 105.

În data de 08.05.2019, Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități transmite avizul negativ cu nr. 167.

În data de 06.02.2020, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport depune raportul favorabil cu nr. 78- (cu amendamente). Raportul a fost înscris pe ordinea de zi a plenului Senatului în data de 10.02.2020, fiind adoptat în aceeași zi cu 79 de voturi pentru și 36 de abțineri.

În data de 25.02.2020, textul adoptat a fost depus la Secretarul general al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii.

II. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

II.1. Încălcarea principiului bicameralismului, dedus pe calea jurisprudenței constituționale din dispozițiile art.61 alin.(2) din Constituția României

În privința obligației Parlamentului României de a respecta principiul bicameralismului constând în respectarea competenței decizionale a fiecărei camere în parte cât și posibilitatea fiecăreia dintre acestea de a se pronunța asupra

soluțiilor legislative conținute de fiecare inițiativă legislativă în parte, Curtea Constituțională a stabilit cu valoare de principiu, următoarele:

„Curtea Constituțională a dezvoltat prin deciziile sale o veritabilă ”doctrină” a bicameralismului și a modului în care acest principiu este reflectat în procedura de legiferare. Ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră [Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 13 aprilie 2017, paragraful 53]. Ca urmare, dezbateră parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului (Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 30 aprilie 2008, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, paragraful 53).

Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care, prin procedura parlamentară, se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea celor două criterii este de natură a afecta principiul care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție

privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, Decizia nr.1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011, Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161 din 3 martie 2017, paragraful 29, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, paragraful 54).

Stabilind limitele principiului bicameralismului, Curtea a apreciat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate. Este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor [Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, paragraful 55]. Bicameralismul nu înseamnă ca ambele Camere să se pronunțe asupra unei soluții legislative identice. Art.75 alin.(3) din Constituție, folosind sintagma "decide definitiv" cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate, însă, modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator. (Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, paragraful 56).

Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se

raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008 sau Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, paragraful 28). Legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, drept care autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră [Decizia nr.1.029 din 8 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.720 din 23 octombrie 2008, Decizia nr.3 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.71 din 29 ianuarie 2014, Decizia nr.355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.509 din 8 iulie 2014, paragraful 38, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, paragraful 39, Decizia nr.765 din 14 decembrie 2016, paragraful 29, sau Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, paragraful 32]” (DECIZIA Curții Constituționale nr.393 din 5 iunie 2019 cu privire la obiecțiile de neconstituționalitate referitoare la Legea privind unele măsuri de regim fiscal derogatoriu aplicabil anumitor terenuri, construcții edificate pe acestea și anumitor activități economice autorizate publicată în Monitorul Oficial nr.581 din 16.07.2019, paragraf 63,64,65,66) .

De asemenea, Curtea a declarat, anterior deciziei citate, alte modificări legislative ale Legii Educației Naționale ca fiind neconstituționale, pe motive de procedură, legiuitorul realizând modificări esențiale în camera decizională fără a acorda camerei de reflecție posibilitatea de a dezbate și de a se pronunța asupra conținutului acestor modificări. Relevantă în acest sens este **Decizia Curții Constituționale nr. 624 din 26 octombrie 2016 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de**

urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011:

”Curtea constată, astfel, că legea, în redactarea pe care a adoptat-o Senatul, se îndepărtează în mod substanțial atât de textul adoptat în Camera Deputaților, cât și de obiectivele urmărite de inițiativa legislativă. Prin modificările aduse, Senatul reglementează cu privire la 5 articole din Legea nr. 1/2011, care nu au fost niciodată fi în nicio formă puse în dezbateră Camerei Deputaților, ca prima Cameră sesizată. Observăm că aceste modificări sunt semnificative, de substanță, vizând principalele competențe ale organismelor implicate în procedurile de acordare a titlurilor științifice de doctor. Legea adoptată de Senat reconfigurează atribuțiile IOSUD-urilor, senatelor universitare și ale Prezidiului Academiei Române, cărora le sunt conferite competențe sporite în detrimentul Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice și al CNATDCU (acordarea calității de conducător de doctorat, acordarea titlului de doctor). Cu titlu de exemplu, în procedura de soluționare a sesizărilor cu privire la nerespectarea standardelor de etică profesională pentru titlul de doctor, comisia de etică a IOSUD dobândește competența de a efectua cercetarea prealabilă și de a propune aplicarea sancțiunii privind retragerea titlului de doctor; propunerea se transmite Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, care solicită CNATDCU confirmarea sau infirmarea propunerii; în baza avizului conform al CNATDCU, ministrul educației naționale și cercetării științifice retrage prin ordin titlul de doctor, iar IOSUD anulează diploma. De asemenea, Senatul României reconfigurează sancțiunile aplicabile personalului didactic și de cercetare pentru încălcarea eticii universitare sau pentru abateri de la buna conduită în cercetarea științifică. 39. Pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, Curtea statuează că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră. Or, din

examinarea dispozițiilor deduse controlului de constituționalitate, Curtea constată că majoritatea soluțiilor adoptate de Senat nu a făcut obiectul inițiativei legislative și nu a fost dezbătută în Camera Deputaților. Cu alte cuvinte, Senatul, adoptând Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere sesizate modificări care vizau aspecte esențiale în structura și filosofia legii, contrar art. 61 din Constituție. De asemenea, Curtea mai constată că legea adoptată de Senat se îndepărtează de la scopul avut în vedere de inițiatorul său, și anume crearea unui mecanism unitar și coerent privind desfășurarea învățământului la nivelul doctorat, clarificarea și etapizarea concretă a acțiunilor de emitere a diplomelor și titlurilor la nivel universitar, precum și stabilirea unor atribuții privind procedurile și etica la nivelul învățământului universitar, astfel încât să se identifice cazurile de încălcare a standardelor de etică profesională, iar sancțiunile să poată fi aplicate unitar și în conformitate cu prevederile legale. 40. Pentru toate aceste argumente, Curtea reține că legea a fost adoptată de Senat cu încălcarea principiului bicameralismului, întrucât, pe de o parte, relevă existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, se abate de la obiectivul urmărit de inițiatorul proiectului de lege și respectat de prima Cameră sesizată. Așadar, Curtea constată că Senatul nu a respectat procedura constituțională și regulamentară de adoptare a Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, fapt ce determină neconstituționalitatea acesteia, în integralitatea sa, prin raportare la dispozițiile art. 61 alin. (2) din Legea fundamentală.” (Decizia nr.624/2016, paragraf 38,39,40)

Cu privire la inițiativa legislativă sesizată cu obiecție de neconstituționalitate învedereăm că în camera decizională, Senatul României, au

fost introduse 7 texte legislative noi care nu au fost prezentate spre dezbatere și adoptare în camera de reflecție, Camera Deputaților.

În concret, analizând comparativ forma dezbătută și adoptată de Camera Deputaților și forma dezbătută și adoptată de Senat rezultă că în forma Senatului au fost introduse și adoptate ca amendamente următoarele norme care nu se regăsesc în forma legii adoptate de Camera Deputaților:

- *„Pct. 2. cu referire la alin. 2 al articolul 3;*
- *Pct. 3. cu referire la alin. (1¹) al articolul 23;*
- *Pct. 4. Cu referire la alin. (1¹) și (1²) al articolul 27;*
- *Pct. 17 cu privire la alineatele (1), (3) și (4) ale articolului 84;*
- *Pct. 23 referire la alineatul (5) al articolului 135;*
- *Pct. 31 cu referire la alineatul (1) al articolului 262;*
- *Pct. 31.cu referire la partea introductivă a alineatului (3) al articolului 262.*

Din analiza normativă, cu titlu de exemplu, modificarea conținută de pct. 2 din lege cu referire la articolul 3, prin care după alineatul 1 se introduce un nou alineat, alin. (2) este imprecisă în sensul în care conținutul său nu are legătură cu contextul normativ al alineatului (1), fapt care, în opinia noastră, ar fi fost remarcat dacă textul ar fi fost supus dezbaterii normative în ambele camere ale Parlamentului și nu introdus în cadrul dezbaterii finale din camera decizională. Acest text configurează atât o formă distinctă a art.3, cât și un conținut juridic esențial diferit care determină existența unei norme imprecise, imposibil de aplicat ulterior intrării sale în vigoare:

Art. 3:

„La articolul 3 după litera c) se introduce o nouă literă, lit. c¹), cu următorul cuprins:

c¹) principiul adaptabilității curriculumului național și programei școlare în baza căruia deciziile se iau în concordanță cu specificul vârstei elevilor, evitând supraîncărcarea acestora oferind spațiul necesar și pentru activități extrașcolare.”

La articolul 3, după alineatul 1 se introduce un nou alineat, alin. 2, cu următorul cuprins:

(2) Prevederile alin. 1 lit.c¹) se aplică în vederea constituirii efectivelor de anteprescolari/preșcolari/elevi la grupa mică, clasele pregătitoare și clasele a IX-a ale ciclului secundar superior fără a fi afectate efectivele de anteprescolari/preșcolari/elevi ale grupelor/claselor deja existente.”

Cu privire la pct. 3. din lege referitor la articolul 23, care prevede introducerea unui nou alineat, alin. (1¹), după alineatul (1), propunerea de modificare nu poate constitui o excepție de la prevederile art. 23 alin.(1) lit. a), neavând legătură cu obiectul reglementat de art. 23 în integralitatea sa deoarece forma în vigoare a acestui articol reglementează nivelurile de învățământ pentru întreg sistemul, și în particular, vârstele biologice pentru educația timpurie. Conform prevederilor art. 16 din legea nr. 1/2011, începând cu anul 2030 grupa mica intră în învățământul obligatoriu, context în care nu se justifică propunerea de completare deoarece nu ține cont de dezvoltarea psihosomatică a copilului de 2 ani, ceea ce arată că forma introdusă în camera decizională este necorelată cu reglementarea în vigoare și creează un conținut esențial diferit, imprecis, față de forma dezbătută și adoptată în camera de reflecție. Subliniem și absența evaluării impactului financiar din partea inițiatorilor amendamentului modificator, Guvernul nefiind consultat cu privire la această propunere de modificare cu impact financiar asupra bugetului de stat.

Conținutul pct .31 din lege cu referire la modificarea părții introductive a alineatului (3) al articolului 262 creează paralelism legislativ reglementând „*activitățile de pregătire remedială*” reglementate sub aceeași formă prin litera f) a alineatului (1) al articolului 262, pct. 31 din propunerea legislativă, situație care modifică întreg conținutul cât și forma legii configurată în Camera Deputaților, textul fiind susceptibil de a încălca normele de tehnică legislativă, situație evitabilă prin dezbateră acestuia în prima cameră sesizată.

Reglementările adoptate numai de Senat, în calitate de cameră decizională, încalcă și scopul avut în vedere de inițiatori deoarece nu se încadrează în contextul normativ precizat în expunerea de motive. Astfel dispozițiile modificatoare prevăzute de pct.3 cu referire la alin. (1¹) al articolului 23 și pct. 4. cu referire la alin. (1¹) și (1²) al articolului 27 din lege depășesc limitele de reglementare avute în vedere de inițiatori, conform expunerii de motive: „*Disponibilitatea și accesibilitatea din toate punctele de vedere, inclusiv financiar, a structurilor de înaltă calitate de îngrijire a copiilor reprezintă, de asemenea, factori-cheie, care le permit părinților, în special în cazul femeilor, să participe la piața forței de muncă. Propunerea legislativă oferă ca noutate, șansa ca în cadrul grădinițelor cu program săptămânal, în situații deosebite și de urgență ale părinților/reprezentanților legali, serviciile să fie furnizate pe timpul nopții.*”

Conform propunerii legislative în cadrul grădinițelor cu program săptămânal, normativul per preșcolar va fi calculat în așa fel încât să asigure acoperirea cheltuielilor serviciilor educaționale și de supraveghere. În situații deosebite și de urgență ale părinților/reprezentanților legali, grădinițele cu program săptămânal au posibilitatea să furnizeze servicii și pe timpul nopții.”

În consonanță cu jurisprudența Curții Constituționale antecitată, din analiza modificărilor intervenite în Senat, raportat la forma normativă dezbătută și adoptată în Camera Deputaților, rezultă că, în cazul legii supusă criticii de

neconstituționalitate, „majoritatea soluțiilor adoptate de Senat nu a făcut obiectul inițiativei legislative și nu a fost dezbătută în Camera Deputaților. Cu alte cuvinte, Senatul, [...] a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere sesizate modificări care vizau aspecte esențiale în structura și filosofia legii, contrar art. 61 din Constituție. De asemenea, Curtea mai constată că legea adoptată de Senat se îndepărtează de la scopul avut în vedere de inițiatorul său [...]. Pentru toate aceste argumente, Curtea reține că legea a fost adoptată de Senat cu încălcarea principiului bicameralismului, întrucât, pe de o parte, relevă existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, se abate de la obiectivul urmărit de inițiatorul proiectului de lege și respectat de prima Cameră sesizată.” (Decizia nr.624/2016).

Vă rugăm să constatați, Onorată Curte, că Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației (Pl-x nr. 720/2018) este neconstituțională, în ansamblul său, deoarece încalcă dispozițiile art.61 alin.(2) din Constituție, încălcarea concretizându-se prin nerespectarea principiului bicameralismului.

II.2. Încălcarea dispozițiilor art.111 alin.(1) și ale art.138 alin.(5) din Constituție

Conform expunerii de motive, inițiatorii actului normativ dedus criticii de neconstituționalitate au configurat modificări de esență în organizarea și funcționarea sistemului de educație din România, cu impact financiar semnificativ asupra cheltuielilor din bugetul de stat, de la data intrării în vigoare a legii,:

„Această propunere legislativă pe de-o parte pune de acord Legea educației naționale nr. 1/2011 cu prevederile deja adoptate de Legea 201/2018, pe de altă

parte completează anumite acte normative în domeniul educației în ceea ce privește:

- *finanțarea complementară;*
- *cupoane pentru educație timpurie;*

[...]

- *finanțarea programului "Școala după școală";*
- *programul masă caldă în unități de învățământ preuniversitar;*

[...]

- *finanțarea internatelor școlare în învățământului preuniversitar;*

[...]

Simpla parcurgere a scopului normativ urmărit de inițiatori atrage obligația acestora de a respecta dispozițiile art.111 alin.(1) din Constituție care arată că inițiatorii trebuie să îndeplinească, cel puțin formal, cerința informării Guvernului cu privire la modificarea cheltuielilor bugetare prin inițiativa legislativă înregistrată cât și obligația Guvernului de a realiza fișa financiară care să prezinte Parlamentului estimarea cheltuielilor pe care punerea în aplicare a propunerii legislative le generează în cadrul bugetar anual.

Jurisprudența Curții Constituționale cu privire la obligația titularilor de inițiativă legislativă parlamentară de a evalua impactul financiar al propunerii legislative prin solicitarea unei informări din partea Guvernului României este clară, fiind statuate următoarele considerente obligatorii în realizarea procedurii legislative:

„Examinând criticile de neconstituționalitate extrinsecă formulate prin raportare la dispozițiile constituționale cuprinse în art.111 alin.(1) și art.138 alin.(5), Curtea constată că, potrivit dispozițiilor art.111 alin.(1) teza a doua din Constituție, „în cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea

prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, solicitarea informării este obligatorie”, iar art.138 alin.(5) prevede expres că „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”. Astfel, în conformitate cu dispozițiile art.111 alin.(1) prima teză din Constituție, „Guvernul și celelalte organe ale administrației publice, în cadrul controlului parlamentar al activității lor, sunt obligate să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Deputaților, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora”. Textul constituțional stabilește, pe de o parte, obligația Guvernului și a celorlalte organe ale administrației publice de a prezenta informațiile și documentele necesare actului legiferării și, pe de altă parte, modalitatea de obținere a acestor informații, respectiv la cererea Camerei Deputaților, a Senatului sau a comisiilor parlamentare, prin intermediul președinților acestora. Din aceste dispoziții rezultă că legiuitorul constituant a dorit să consacre garanția constituțională a colaborării dintre Parlament și Guvern în procesul de legiferare, instituind obligații reciproce în sarcina celor două autorități publice (a se vedea Decizia nr.515 din 24 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.195 din 14 decembrie 2004). Curtea a mai reținut că, în cadrul raporturilor constituționale dintre Parlament și Guvern, este obligatorie solicitarea unei informări atunci când inițiativa legislativă afectează prevederile bugetului de stat. Această obligație a Parlamentului este în consonanță cu dispozițiile constituționale ale art.138 alin.(2) care prevăd că Guvernul are competența exclusivă de a elabora proiectul bugetului de stat și de a-l supune spre aprobare Parlamentului. În temeiul acestei competențe, Parlamentul nu poate prestabili modificarea cheltuielilor bugetare fără să ceară Guvernului o informare în acest sens. Dat fiind caracterul imperativ al obligației de a cere informarea menționată, rezultă că nerespectarea acesteia are drept consecință neconstituționalitatea legii adoptate (Decizia nr.1.056 din 14 noiembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.802 din 23 noiembrie 2007).

Așa cum a precizat Curtea prin Decizia nr.629 din 9 octombrie 2018, art.111 alin.(1) din Constituție „prevede expres și limitativ că relația dintre autoritățile menționate se realizează prin intermediul președinților Camerei Deputaților, Senatului sau comisiilor parlamentare”. În acest sens sunt, de altfel, și normele regulamentare care detaliază procedura legislativă. Astfel, dând expresie prevederilor constituționale menționate, Regulamentul Camerei Deputaților, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.481 din 28 iunie 2016, stabilește, în art.92 alin.(4), că „În cazul propunerilor legislative depuse în condițiile alin.(1), care implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat, președintele Camerei Deputaților va solicita în mod obligatoriu o informare din partea Guvernului, în condițiile art.111 din Constituția României, republicată, în același termen de 15 zile”, iar la alin.(6) că, „Dacă în cursul dezbaterii, în comisia sesizată în fond apar amendamente care impun modificarea prevederilor bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat, președintele comisiei va solicita în mod obligatoriu o informare din partea Guvernului, în condițiile art.111 din Constituția României, republicată, într-un termen care să se încadreze în termenul de predare a raportului”. De asemenea Regulamentul Senatului stabilește la art.88 alin.(3) că „Propunerile legislative se comunică Guvernului în termen de 3 zile de la prezentarea în Biroul permanent, pentru a se pronunța și în ceea ce privește aplicarea art.111 din Constituția României, republicată”, iar la art.92 alin. (6) că „Propunerile legislative formulate de senatori și deputați, care implică modificarea bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, trebuie să fie însoțite de dovada solicitării informării Guvernului, înaintată prin președintele Senatului, în conformitate cu dispozițiile art.111 din Constituția României, republicată”.

Raportând cele anterior menționate la datele din prezenta cauza, Curtea reține că inițiativa legislativă nu a fost însoțită de dovada solicitării informării

Parlamentului de către Guvern, solicitare care ar fi trebuit să fie formulată de președintele Senatului, și nici de dovada că această informare a fost solicitată ulterior, pe parcursul derulării procedurii, de către președintele comisiei sesizate în fond (Comisia pentru buget, finanțe și bănci din cadrul Camerei Deputaților), în fața căreia au fost admise amendamente care impun modificarea prevederilor bugetului de stat.

În aceste condiții, pentru ca legea analizată să se coreleze cu prevederile bugetului de stat, Curtea constată că, în virtutea art.15 alin.(3) din Legea nr.500/2002, (i) Senatul avea obligația să solicite o informare din partea Guvernului, prin intermediul președintelui Camerei, iar Guvernul avea obligația să depună fișa financiară. Mai mult, întrucât în cursul dezbaterilor din cadrul comisiei sesizate în fond la Camera Deputaților au apărut amendamente care impuneau modificarea prevederilor bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat, (ii) președintele acestei comisii avea obligația de a solicita o informare din partea Guvernului, iar Guvernul avea obligația să depună fișa financiară reactualizată.

Cu privire la primul aspect, Curtea constată că informarea din partea Guvernului a fost solicitată de Senat, prin intermediul secretarului general al Camerei, cu încălcarea prevederilor constituționale cuprinse în art.111 teza întâi care stabilesc expres că informațiile și documentele sunt cerute de Senat, prin intermediul președintelui Camerei. Condiția impusă de norma constituțională reprezintă o cerință de validitate a actului prin care se solicită informarea, astfel că neîndeplinirea ei afectează însăși existența actului. Cu alte cuvinte, un document prin care o Cameră a Parlamentului transmite Guvernului o inițiativă legislativă solicitând informarea prevăzută de art.111 din Constituție, dar care nu este semnat de președintele Camerei respective, nu produce efectul juridic consacrat de norma constituțională, neabsolvind Camera de obligația prevăzută de art.111 teza a doua din Constituție.

47. În ceea ce privește al doilea aspect, referitor la modificările operate pe parcursul procedurii legislative, sunt incidente considerentele Deciziei nr.764 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.104 din 7 februarie 2017, în care Curtea a statuat că „**introducerea unor dispoziții care privesc salarizarea personalului bugetar, practic, direct la dezbateră finală a proiectului de lege, după adoptarea proiectului de lege în prima Cameră sesizată, după parcurgerea procedurii de avizare, fără o informare a Parlamentului de către Guvern, eludează cadrul constituțional stabilit pentru întocmirea bugetului public, sens în care Guvernul a invocat în sesizarea sa prevederile constituționale înscrise în art.111, referitoare la informarea Parlamentului, și în art.138 alin.(5), potrivit cărora nicio cheltuială bugetară să nu fie aprobată fără stabilirea sursei de finanțare**”.

Mai mult, Curtea a statuat că „**simpla participare, la lucrările Comisiilor parlamentare care au introdus amendamentele devenite texte legale, a unor reprezentanți ai Ministerului Finanțelor Publice, nu este de natură să complinească cerințele constituționale menționate, având în vedere că art.111 din Constituție își găsește concretizarea în art.15 alin.(1) și (2) din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice și în art.15 alin.(1) lit.a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, care stabilesc obligația de întocmire a fișei financiare și care îi conferă acesteia un caracter complex, dat de efectele financiare asupra bugetului general consolidat. Aceasta trebuie să cuprindă, potrivit legii, schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani; estimări privind eşalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor; măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar**”.

În ceea ce privește incidența dispozițiilor care impun solicitarea fișei financiare, Curtea a reținut, prin Decizia nr.764 din 14 decembrie 2016, că art.111 din

Constituție utilizează sintagma „inițiativă legislativă”, care cuprinde atât proiectele de lege, cât și propunerile legislative. Obligația solicitării fișei financiare incumbă tuturor inițiatorilor, atâta vreme cât dispozițiile legale generează impact financiar asupra bugetului de stat, iar dacă acestea sunt rezultatul unor amendamente admise în cadrul procedurii legislative, prima Cameră sesizată sau Camera decizională, după caz, are obligația de a solicita fișa financiară.

Curtea Constituțională a stabilit, de exemplu, prin Decizia nr.22 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.160 din 2 martie 2016, paragraful 59, sau Decizia nr.593 din 14 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.886 din 4 noiembrie 2016, paragraful 30, că „în lipsa unei fișe financiare reactualizate la momentul adoptării legii conform art.15 alin.(3) din Legea nr. 500/2002, [...] și în lipsa unui dialog real între Guvern și Parlament [...], nu se poate trage decât concluzia că la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și efectiv, nefiind așadar reală”.

Așa cum a statuat în mod constant în jurisprudența sa, obligativitatea indicării sursei de finanțare pentru aprobarea cheltuielilor bugetare, prevăzută de art.138 alin.(5) din Constituție, constituie un aspect distinct față de cel al lipsei fondurilor pentru susținerea finanțării din punct de vedere bugetar. Astfel, prin Decizia nr.1.093 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.711 din 20 octombrie 2008, Curtea Constituțională a reținut că stabilirea sursei de finanțare și insuficiența resurselor financiare din sursa astfel stabilită sunt două aspecte diferite: primul aspect este legat de imperativele art.138 alin.(5) din Constituție, iar al doilea nu are caracter constituțional, fiind o problemă exclusiv de oportunitate politică, ce privește, în esență, relațiile dintre Parlament și Guvern. Art.138 alin.(5) din Constituție impune stabilirea concomitentă atât a alocației bugetare, ce are semnificația unei cheltuieli, cât și

a sursei de finanțare, ce are semnificația venitului necesar pentru suportarea ei, spre a evita consecințele negative, pe plan economic și social, ale stabilirii unei cheltuieli bugetare fără acoperire (a se vedea Decizia nr.36 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.75 din 11 aprilie 1996). Așadar, norma constituțională nu se referă la existența în concreto a unor resurse financiare suficiente la momentul adoptării legii, ci la faptul că acea cheltuială să fie previzionată în deplină cunoștință de cauză în bugetul de stat pentru a putea fi acoperită în mod cert în cursul anului bugetar.

Prin Decizia nr.22 din 20 ianuarie 2016, paragraful 58, Curtea a reținut că, întrucât „nu are competența să se pronunțe cu privire la caracterul suficient al resurselor financiare, rezultă că aceasta are doar competența de a verifica, prin raportare la art.138 alin.(5) din Constituție, dacă pentru realizarea cheltuielii bugetare a fost indicată sursa de finanțare”.

Or, Curtea constată că, lipsind fișa financiară (inițială și reactualizată), nu se poate trage decât concluzia că la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și efectiv, nefiind așadar reală. Prezența ministrului de finanțe la ședința Comisiei pentru buget, finanțe și bănci în care a fost dezbătută propunerea legislativă, chiar cu precizarea expresă în sensul susținerii inițiativei legislative, nu poate complini obligația constituțională a președintelui comisiei de a solicita informarea Guvernului și cu atât mai puțin nu poate complini lipsa fișei financiare care trebuie să însoțească propunerea legislativă.

În concluzie, întrucât cheltuielile preconizate prin textele de lege criticate privind reorganizarea unor organe de specialitate ale administrației publice centrale, cheltuieli de relocare și de salarizare, grevează asupra bugetului de stat, adoptarea lor ar fi fost posibilă doar după solicitarea informării Parlamentului de către Guvern și după stabilirea sursei de finanțare în condițiile Legii fundamentale. Față de cele constatate și având în vedere jurisprudența constantă

a Curții Constituționale dezvoltată cu privire la interpretarea art.111 alin. (1) teza a doua și art.138 alin.(5) din Constituție, Curtea constată că se impune admiterea obiecției de neconstituționalitate.

Colaborarea loială dintre Parlament și Guvern în privința legiferării în materie bugetară trebuie să se manifeste atât în privința elaborării bugetului public național, cât și a modificării sale pe parcursul exercițiului bugetar, având în vedere rațiunea pentru care este întocmit un asemenea buget, și anume aceea de a oferi posibilitatea unei imagini de ansamblu, la nivel macroeconomic, a veniturilor și cheltuielilor publice.” (DECIZIA Curții Constituționale nr.331 din 21 mai 2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr.493 din 18.06.2019)

Referitor la aceeași situație juridică, Curtea a detaliat următoarele:

„[...] art.138 alin.(5) din Constituție impune stabilirea concomitentă atât a alocației bugetare, ce are semnificația unei cheltuieli, cât și a sursei de finanțare, ce are semnificația venitului necesar pentru suportarea ei, spre a evita consecințele negative, pe plan economic și social, ale stabilirii unei cheltuieli bugetare fără acoperire (a se vedea Decizia nr.36 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.75 din 11 aprilie 1996). Majorarea cheltuielilor din sursa indicată poate fi realizată în cursul anului bugetar, cu condiția menținerii în alocația aferentă sursei (Decizia nr.6 din 24 ianuarie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.23 din 31 ianuarie 1996, sau Decizia nr.515 din 24 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.195 din 14 decembrie 2004). În textul Constituției se

vorbește numai despre stabilirea sursei de finanțare înainte de aprobarea cheltuielii, iar nu despre obligativitatea indicării în lege a sursei respective (Decizia nr.173 din 12 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.492 din 9 iulie 2002, Decizia nr.320 din 19 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.411 din 8 iulie 2013, sau Decizia nr.105 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.371 din 20 mai 2014). Lipsa precizării exprese a sursei de finanțare nu presupune implicit inexistența sursei de finanțare (Decizia nr.1.056 din 14 noiembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.802 din 23 noiembrie 2007, Decizia nr.320 din 19 iunie 2013, precitată, Decizia nr.1.092 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.712 din 20 octombrie 2008, sau Decizia nr.1.093 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.711 din 20 octombrie 2008). În schimb, aprecierea caracterului suficient al resurselor financiare nu își are temeiul în art.138 alin.(5) din Constituție, fiind o problemă exclusiv de oportunitate politică, ce privește, în esență, relațiile dintre Parlament și Guvern. Curtea a mai adăugat că "art.138 alin. (5) din Constituție nu se referă la existența în concreto a unor resurse financiare suficiente la momentul adoptării legii, ci la faptul ca acea cheltuială să fie previzionată în deplină cunoștință de cauză în bugetul de stat pentru a putea fi acoperită în mod cert în cursul anului bugetar". Raportând aceste considerente la cauza de față, Curtea constată, în acord cu susținerile autorilor sesizării, că legea criticată a fost modificată în Camera decizională prin adoptarea de amendamente care au schimbat conținutul juridic al legii în materie fiscală, fără a se solicita informarea Parlamentului și fără a se previziona sursa de finanțare a noii cheltuieli bugetare deduse din acordarea de facilități la plata unor impozite și taxe.

Dispozițiile art.5, 6, 7 și 10 din lege au impact fiscal atât asupra bugetului de stat, cât și asupra bugetelor locale aparținând unităților administrativ-teritoriale.

Cu toate acestea, nu a fost solicitată Guvernului o informare cu privire la implicațiile pe care inițiativa legislativă aflată în procedură parlamentară o are asupra bugetului. Or, dacă față de forma inițiatorului s-a reținut în expunerea de motive că "chiar dacă aparent, facilitățile fiscal ar duce la diminuarea potențialelor venituri bugetare, în realitate, la data prezentei propuneri, e vorba de comparația cu inexistența oricăror venituri bugetare", această motivare nu poate subzista în privința legii adoptate în Camera decizională, câtă vreme regimul fiscal derogatoriu a fost extins dincolo de voința inițiatorului, respectiv a Camerei de reflecție.

De altfel, și față de forma inițiatorului, Consiliul Legislativ, în avizul său, a reținut că "în considerarea implicațiilor asupra bugetului de stat generate de soluția legislativă preconizată, în conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) teza a doua din Constituție, republicată, este necesară solicitarea unei informări din partea Guvernului. Totodată, întrucât prin obiectul său propunerea de față este de natură a genera micșorări ale veniturilor bugetului de stat, aceasta ar trebui completată cu o normă prin care să fie prevăzute sursele de asigurare a veniturilor generate de aplicabilitatea acesteia."

Cât privește procesul legislativ în Camera decizională, Curtea observă avizul negativ al Comisiei pentru politică economică, reformă și privatizare, motivat tocmai prin faptul că inițiativa legislativă nu se justifică întrucât nu respectă prevederile art.138 alin.(5) din Constituție, care prevede că „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”. Proiectul a primit aviz negativ în Camera decizională și de la Comisia industriei și servicii.

În concluzie, câtă vreme art.138 alin.(5) cu raportare la art.111 alin.(1) din Constituție stabilește obligația Parlamentului de a solicita informarea din partea Guvernului cu privire la toate inițiativele legislative care au ca efect modificări ale cheltuielilor bugetare, precum și previzionarea lor în bugetul de stat, iar o astfel de informare nu a fost cerută de Camera decizională unde legea a fost

modificată în mod esențial din punctul de vedere al implicațiilor bugetare, nefiind stabilite/ previzionate asemenea cheltuieli în bugetul de stat, legea în ansamblul său este neconstituțională, fiind contrară normelor constituționale de referință menționate.” (DECIZIA nr.393 din 5 iunie 2019 cu privire la obiecțiile de neconstituționalitate referitoare la Legea privind unele măsuri de regim fiscal derogatoriu aplicabil anumitor terenuri, construcții edificate pe acestea și anumitor activități economice autorizate publicată în Monitorul Oficial nr.581 din 16.07.2019, paragraf 74, 75,76, 77, 78,79)

Fișa actului normativ „*Propunere legislativă pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației*”, afișată pe pagina electronică a Camerei Deputaților (cu nr. Pl-x 720/2018), cât și pe pagina electronică a Senatului (cu nr. L159/2019) arată inexistența unei solicitări din partea inițiatorilor prin intermediul Președintelui Camerei Deputaților sau prin intermediul Președintelui comisiei sesizate în fond, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport, adresată Guvernului României de informare cu privire la impactul asupra cheltuielilor bugetare ale prevederilor inițiativei legislative. Situația este identică cu privire la absența solicitării de informare, în derularea procesului legislativ în camera decizională, Senatul României.

De asemenea, subliniem inexistența vreunei referiri în expunerea de motive cu privire la impactul bugetar estimat de inițiatori. Este indiferent raportat la caracterul expres al normei definite de art.111 alin.(1) din Constituție dacă dispozițiile normative conținute de lege se aplică exercițiului bugetar în curs sau impactul bugetar se produce în următoarele exerciții fiscal-bugetare. În același sens dispune și art.138 alin.(5) din Constituția României:

„Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.”

Norma imperativă stabilită de art.111 alin.(1) din Constituție, detaliată prin dispozițiile art. 15 alin.(3) din Legea nr. 500/2002, a fost încălcată inclusiv prin modificările aduse legii în camera decizională, Senatul României, sens în care menționăm, cu titlu de exemplu, dispozițiile cuprinse la pct. 3. referitor la articolul 23, care prevede introducerea unui nou alineat, alin. (1¹):

„(1¹) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. a), la solicitarea expresă a părinților, pot fi înscriși în învățământul preșcolar copiii cu vârstă de minim 2 ani, asigurându-se finanțarea de bază corespunzătoare, de la bugetul de stat, în baza costului standard per preșcolar stabilit prin hotărâre a Guvernului.”

De altfel, legea a primit aviz negativ din partea Comisiei buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital din Senatul României, aviz transmis comisiei de fond cu nr. XXII/141/07.05.2019.

În considerarea argumentelor expuse mai sus, vă adresăm rugămintea, Onorată Curte, de a constata încălcarea dispozițiilor art.111 alin.(1) și ale art.138 alin.(5) din Constituția României și, pe cale de consecință, neconstituționalitatea, în ansamblul său, a *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației.*

În drept, ne întemeiem sesizarea pe dispozițiile art. 133, alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, cât și pe dispozițiile art. 15 , alin (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

TABEL CU SEMNATARII SESIZARII CURTII CONSTITUTIONALE
 A ROMANIEI CU PRIVIRE LA LEGEA PENTRU MODIFICAREA
 SI COMPLETAREA UNOR ACTE NORMATIVE IN DOMENIUL
 EDUCATIEI (PLX 720/2018)

Nr. Crt.	Nume prenume	Semnatura
1.	Raluca Terecan	
2.	Ylucica Bogdan Iuliana	
3.	Achitei Voile Cristiana	
4.	LUCIAN BODE	
5.	SOFTIANA E-TIA	
6.	Todor Angelica	
7.	LEONEANU LAURENTIU DAN	
8.	CUPPA IOMU	
9.	ANDRONACHE GABRIEL	
10.	ROMAN FIODIN	
11.	GUDU VASILE	
12.	Potcu Clowlin	
13.	GIUGEA NICOLAE	
14.	BICA DANUT	
15.	Georghe Truc	
16.	Lungu Madalin	
17.	Oblea Oavila	
18.	SOPIN-DAN MOLDOVAN	
19.	Stamatian Florin	
20.	ROMANESCU CRISTINA	

21.	Heius Lucian
22.	VILCEANU DAN
23.	NICOARA ROMEO
24.	PAVEL POPESCU
25.	Bodea Marius
26.	IONITA ANTONETA
27.	DUBAB SORIN
28.	OLAR OORITOLU
29.	Mara Mares
30.	CHERECHES VIORICA
31.	MARA CALISTA
32.	OROS M. ADRIAN
33.	CRISTIAN BUICAN
34.	ROBERTA ANASTASE
35.	Mugur COZMANE IUC
36.	VARGA JASICE
37.	Tritia Costica
38.	VARGA GLAD
39.	Robert SIGHIARTAU
40.	Andu Paetdi
41.	Balan Ioan
42.	PRISCA PAEVAN
43.	Sabela Souplea Valerig
44.	Dobe Vitor Paul

45.	Voicu MIHAI ALEXANDRU
46.	PALER IONEL
47.	Chereches Florica
48.	Selou Ion
49.	Papescu Virgil
50.	Roze Costel
51.	BOGDAN GHEORGHIU
52.	Preeda Cezar
53.	BEN-OMI ANDELEAN - PNL
54.	NEATU NICOLAE - PNL
55.	Ionescu George
56.	PIRBA MIHAIL - PNL
57.	Ajau George
58.	Stoian Gheorghe
59.	STROE IONUT
60.	Adriana Softiu
61.	Mihalescu Dumitru
62.	ANDREI
63.	Daniel Phrophe
64.	Opsea Dumitru
65.	Borovan Anul Robert
66.	CUCURU ANIKAI
67.	SITTERLI QUIRIL-IOAN

68. Morotau Elena

69. ANDEI ALEXANDRU -IOAN

70. Bourau Cristine